С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д.н. инж. Георги Атанасов Георгиев
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.7. „Администрация и управление”, научна специалност **„Икономика и управление (устойчиво регионално развитие)“**
(ДВ, брой 90 от 25.10.2024 г.)

Настоящото становище е разработено и представено за провеждането на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“, обявен в Държавен вестник, брой 90 от 25.10.2024 г., за нуждите на катедра „Регионално развитие, агробизнес и туризъм” в Департамент по икономика и управление на Висшето училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив (ВУАРР). Единствен кандидат по конкурса е **доцент доктор Наталия Михова Стоянова**.

1. Кратки биографични данни

Доц. д-р Наталия Стоянова притежава ОКС „Магистър“ в професионално направление 3.6. „Право“ (2015) и ОКС „Магистър“ в професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ (1999). Придобива ОНС „Доктор“ (2012) във ВСУ „Черноризец Храбър“ – Варна, след успешна защита на дисертационен труд в професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ и докторска програма по научна специалност „Организация и управление на производството (малки и средни предприятия)“. От 2016 г заема академична длъжност „доцент“ във ВУАРР. За времето от тогава до днес, доц. Стоянова заема и няколко изследователски и административни длъжности в това висше училище – Ръководител LIVING LABS, Директор на институт за регионални изследвания и Мениджър по качеството. Преминава няколко специализации и участия в мобилности и международни проекти, свързани пряко с устойчиво и регионално развитие и опазване на биоразнообразието и климата. Доц. Наталия Стоянова активно участва в дейността на Европейски университетски алианс, чрез работа по проект INVEST. По него тя има

принос в подготовка на обучения и видео лекции за Зимно училище на английски език, свързани с природосъобразно земеделие.

2. Общо описание на представените материали

От предоставените материали и документи, с които доц. д-р Наталия Стоянова участва в конкурса, както и от протоколите за допускане и работа на научното жури по конкурса на първото заседание, преценявам, че кандидатът отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за неговото прилагане.

Доц. д-р Наталия Михова Стоянова участва в конкурса със следната научна продукция:

- Монографии - **1** брой;
- Студии - **4** броя;
- Статии – **5** броя;
- Научни доклади – **18** броя;
- Учебници - **7** броя;
- Учебни пособия - 1 брой;
- Други публикации - **1** Глава от колективна монография.

Всички публикации са видими и публично достъпни.

Предоставената справка-декларация за изпълнение на минималните национални изисквания (МНИ) за заемане на академична длъжност (АД) „Професор“, както и от научната продукция на кандидата, може да се направи категорична оценка, че доцент д-р Наталия Михова Стоянова отговоря на минимални национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висшето образование 3 „Социални, стопански и правни науки“ и професионално направление 3.7. „Администрация и управление“.

Рекапитулацията на предоставената информация в справката-декларация е следната:

Таблица 1. Съответствие с МНИ за АД „Професор“ в ПН на конкурса

Показател	Минимално изискване (в точки)	Сбор от точки на кандидата
А	50	50
В	100	100
Г	200	278,33
Д	100	125
Е	100	425
Общо за всички показатели	**550 т.**	**978,33 т.**

Постигнатият брой точки значително надвишава минималните национални изисквания за професионалното направление 3.7. „Администрация и управление“, както по групи показатели, така и в общия сбор. Тематичната насоченост на публикациите съответства на тематичното направление на конкурса.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата

Научната продукция на доцент Наталия Стоянова е цитирана от други учени и преподаватели в различни национални и международни научни издания. Тя е представила информация за общо 20 на брой цитирания на нейни трудове, които са й известни. С някои изключения, тя е цитирана в колективни томове с научно рецензиране и в периодични издания. Това е показател за разпознаваемост, както на автора, така и на научните резултати, постигнати от него в областта на устойчивото регионално развитие.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Учебно-педагогическа дейност (работа със студенти и докторанти)

Доц. д-р Наталия Стоянова води лекционни курсове основно на студенти от икономическите специалности в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ – редовна и задочна форма на обучение. В преподавателската си работа е била и е в момента титуляр на следните учебни дисциплини:

- . „Франчайзинг и аутсорсинг“.
- . „Управление на човешките ресурси“.
- . „Аграрна икономика“.
- . „Аграрен мениджмънт“.
- . „Производствени практики в агробизнеса“.
- . „Управление на човешките ресурси в образованието“.
- . „Управление на човешките ресурси“.
- . „Стратегическо управление на персонала“.
- . „Пазари на труда“.
- . „Аграрен мениджмънт“.
- . „Пазари на земеделска продукция“.
- . „Основи на консултантската дейност“.

Преподаваните дисциплини имат пряка връзка с научните търсения на доц. д-р Наталия Стоянова, поради което тя прилага, интердисциплинарен и задълбочен подход и към тематиката и методиката на учебния процес.

4.2. Научна и научно-приложна дейност

Научните интереси и изследванията на доц. д-р Наталия Стоянова, са тематично ориентирани в условни три направления:

- Устойчиво регионално развитие.
- Маркетинг и управление на актуални аспекти и тенденции на агробизнеса.
- Инвестиции и човешки ресурси в аграрния сектор.

Освен в преподавателската дейност, тя участва и бива разпознавана и като утвърден експерт в различни национални и международни научни и образователни проекти. Това е добра възможност за разширяване на научните изследванията й в актуални области с практическо приложение, която доц. д-р Стоянова умело използва. В този контекст внимание заслужава нейната научно-приложна дейност в рамките на проект „Конкурентоспособност на земеделските стопанства в България“ към Института по аграрна икономика.

4.3. Внедрителска дейност

Внедрителската дейност на доц. д-р Наталия Стоянова свързвам с приложение на резултатите от проведени научни изследвания в рамките на научноизследователски проекти, в които участва. По същество това са научни резултати с практическо приложение в сферата на агробизнеса, логистичните системи и управлението в агробизнеса, екологичните земеделски практики и устойчиво регионално развитие. Участието на кандидата в проекти, свързани с биологичното разнообразие и устойчивото развитие на природните ресурси на Природен парк „Русенски Лом“ допълват насочеността на внедрителската дейност на доц. Стоянова.

4.4. Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

Приемам следните приноси на доц. д-р Наталия Стоянова в теоретичен и практически аспект:

- Доразвити и обогатени са изследванията в областта на устойчивото регионално развитие, което е постигнато чрез успешно приложен системен подход, разглеждащ проблематиката в цялост посредством екологични, икономически и социални показатели и взаимовръзките помежду им;
- Теорията и практиката на устойчивото развитие, произтичащите от него въпроси и потребността за постигане на баланс между екологични и икономически цели е анализирана в контекста на европейското и националното законодателство и произтичащите от това задължения за публичните и частни организации;
- Направен е анализ на устойчивия растеж чрез енерго- ефективно производство в аграрния сектор, като са разгледани факторите за устойчив растеж, изграждането на междусистемни връзки (TEN-E) за енерго-

ефективно производство в аграрния сектор, както и енергийната ефективност на ВЕИ;

- Регионалната политика за технологично обновление, развитие и въвеждане на иновациите в МСП в аграрния отрасъл е анализирана всестранно, а ролята на човешките ресурси е дефинирана като приоритетна; това намира практическо приложение при разработване на модел на системна концепция за управление на персонала в агробизнеса;
- Разработени и апробиран е модел за устойчиво управление на инвестициите в малките и средни предприятия в аграрния отрасъл, представен в монографичния труд „Устойчиво регионално управление на инвестициите в зелената икономика“.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Задълбоченият преглед и оценката на научната продукция, както и депозираните документи по конкурса, свидетелстват за това, че доц. д-р Наталия Стоянова е човек – университетски преподавател и изследовател, изграден в професионален и личностен план, не само познаващ областите на своите интереси и търсения, но и допринасящ за тяхното развитие. Личният принос на кандидата за разширяване и задълбочаване на разбирането на устойчивото регионално развитие с фокус върху зелената икономика и аграрния сектор, заслужават уважение и признание. Времевият интервал на публикуване на предоставената за оценяване научна продукция, наред с устойчивостта на фокуса, последователността и многостранния характер на изследванията, са достатъчно основание да считам, че те са лично дело на кандидата. До момента нямам информация за наличие на официален сигнал за плагиатство или нарушения в провеждането на процедурата по смисъла на Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ) или Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

6. Критични бележки

Нямам критични бележки към представената по конкурса научна продукция на доц. д-р Наталия Стоянова. Препоръчвам по-прецизна систематизация на личната база от данни, удостоверяваща академичното развитие и постиженията на кандидата.

7. Заключение

Като имам предвид гореизложеното, давам своята ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА и предлагам доцент доктор Наталия Михова Стоянова да бъде

избрана за заемане на „професор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „**Икономика и управление (устойчиво регионално развитие)**“ за нуждите на катедра „Регионално развитие, агробизнес и туризъм” в Департамент по икономика и управление.

05.03.2025 г. **Член на научното жури по конкурса:**

_____

Проф. д.н. инж. Георги Георгиев